

از تاجیکستان و هزار و

یکصد و پنجاهه یمن زادروز

رودکی و انتشار «دانشنامه رودکی»

● ابو عبدالله رودکی

● میرزا ملا احمد - ثریا قربانوا

● دوشنبه - ورزاب ۲۰۰۶

● مرکز علمی پژوهشی «شاهراه ابریشم»، ۲۸ صفحه.

این جزوه کوچک نخستین اثری است که مرکز علمی پژوهشی «شاهراه ابریشم - شاهراه وحدت» در چارچوب فعالیت‌های خود جهت هر چه بیشتر و بهتر شناساندن ادیبان بزرگ تاجیک و فارس به چاپ رسانده است که اختصاص به شاعر بزرگ ایران، رودکی دارد.

رودکی و رودکی‌شناسی از جایگاه بسیار والایی در تاجیکستان برخوردار است و آثار بسیاری پیرامون شرح حال و زندگی، اشعار، عقاید و افکار و دیگر موضوعات پیرامون او در آنجا به چاپ رسیده است.

کتاب بسیار فشرده به بررسی اندیشه شاعر، شعرا و تأثیرش در شعر فارسی پرداخته و به پیشگامان رودکی‌شناسی در شرق و غرب اشاره می‌نماید. سهم ایرانیان نیز در این زمینه قابل توجه است و از حسن راضی بن لطف الله تهرانی به عنوان یکی از اولین کسانی که به گردآوری اشعار رودکی پرداخته، نام برده شده و همچنین به شادروان سعید نفیسی و جایگاه او در رودکی‌شناسی نیز در کتاب اشاره شده و انتشار سه جلد کتاب معروف او «احوال و اشعار ابو عبدالله جعفر بن محمد رودکی سمرقندی»، «بی‌شبهه حادثه مهمی در رودکی‌شناسی» (ص ۱۴)، ارزیابی شده است. در پایان کتاب نیز تصاویری از آرامگاه، پرتره نقاشی و تندیس شاعر و برخی از آثار که پیرامون رودکی منتشر شده به چاپ رسیده که متأسفانه از کیفیت خوبی برخوردار نیست. کتاب با الفبای سیریلیک به چاپ رسیده است.

● نقش زنان در رشد علم و فرهنگ

● گردآورنده: صنوبر بانو واحد

● دوشنبه ۲۰۰۶ - ۱۳۶ صفحه

کتاب حاضر مجموعه مقالاتی است به مناسبت روز جهانی زن (۸ مارس) و پانزدهمین سال استقلال تاجیکستان و سال تمدن آریان (آریایی) که در یک کنفرانس بین‌المللی که در تاجیکستان برگزار گردید ارائه شده است.

تعدادی از سفرای کشورهای خارجی در تاجیکستان، از جمله سفیر کشور خودمان آقای ناصر سرمدی پارسا به همراه برخی دیگر از پژوهشگران و نویسندگان در این کنفرانس سخنرانی کرده‌اند که متن سخنرانی آنان در کتاب به چاپ رسیده است. عناوین برخی از سخنرانی‌ها و نام سخنرانان چنین است:

چهره‌های ماندگار زنان آریایی در آئینه تاریخ: صنوبر بانو واحد/طیار (آماده) کردن متخصصان ورزیده در مکاتب عالی: م.ن. قاسمو/اهمیت زبان‌دانی در رشد علم و فرهنگ: فراغت اسکندروا/ زن و معرفت جامعه: پولاداو شرف نسا/ سهم عالمه‌های آکادمی علوم جمهوری تاجیکستان در رشد علم جمهوری در طی سال‌های استقلالیت: جولان بانو نجم‌الدین او/ نقش زنان در حفظ میراث فرهنگی: گل چهره نعمانو/ سهم زنان بدخشان در رشد علم و فرهنگ: نظاره خواجه سیدوا/ انعکاس سیمای زنان هند در آثار میرزا تورسون زاده: امریزدان علی مردانوف/ وضع زنان افغانستان پس از سقوط طالبان: قاسم شاه اسکندروف و...

کتاب با الفبای سیریلیک به چاپ رسیده ولی پس از پایان هر مقاله خلاصه‌ای از آن با الفبای نیاکان به چاپ رسیده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

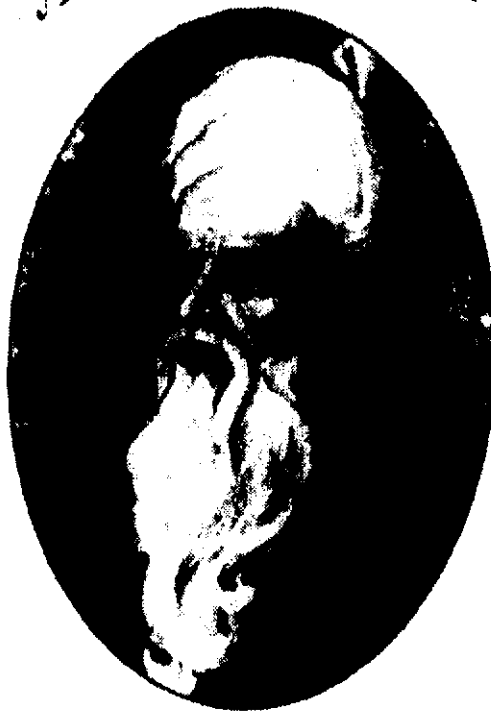
● صدای شرق

● شماره ۶، ۲۰۰۶.

● ۱۴۴ صفحه

صدای شرق، نشریه ملی - ادبی اتحادیه نویسندگان تاجیکستان است که از سال ۱۹۲۷ در شهر دوشنبه منتشر می‌شود. سردبیر مجله جانی بیک اکابر است و در هیأت تحریریه آن عبدالرحمان عبدالمنان، مهمان بختی، گل نظر، آرون کوهزاد، باباخان محمدوف، عبدالحمید صمد، ستار تورسون زاده و محمدجان شکوری حضور دارند. داستان کوتاه، شعر، رمان، پژوهش و نقد از حوزه‌هایی هستند که مطالب مجله را تشکیل می‌دهند.

برخی از عناوین مقاله‌های این شماره از صدای شرق چنین است:

«ДОНИШНОМАИ РҶДАКӢ»

شعرهایی از فرزانه و مریم بانو فرغانی / «باران داغ‌ها را می‌شوید» دلاور میرزا / «دردهای گره خورده» عنایت نصرالدین / «قصه‌ای هم صدا با زمان» عطاخان سیف‌الله یف / «سبک هندی، کشور کشف نشده» میرزا ملاحمد و جمال‌الدین سعیدزاده. در صفحه‌ما قبل آخر مجله تصویری از مجسمه اسماعیل سامانی به چاپ رسیده که در زیر آن نوشته شده است:

«رمز دولت داری نوین ملت تاجیک پیکره‌شاه اسماعیل در قلب کشور، بزرگی و شهامت و وطنمان را به جهانیان معرفی کرد.»

این مجله با القاب سیریلیک منتشر می‌شود. صدای شرق مجله‌ای است پر بار، وزین و قابل توجه که بسیاری از مقاله‌های آن می‌تواند مورد استفاده پژوهشگران ایرانی قرار بگیرد.

● معرفت آموزگار

● شماره ۵، ۲۰۰۶، ۶۴ صفحه

مجله معرفت آموزگار، نشریه‌ای است علمی در زمینه تعلیم و تربیت که از سال ۱۹۲۷ منتشر می‌شود. بنیان این مجله توسط وزارت معارف تاجیکستان و تنی چند گذارده شده. سردبیر کنونی مجله، عروءالله طایروف است و تعدادی از مشاوران و نویسندگان مجله این اشخاص هستند:

عبید زبیدوف، ایرینا کریموا، محمودالله لطف الله یف، غلام مراد علی یف، سعید محمد آدینه یف، عبدالجبار رحمانف، دادخداسیم الدینوف، نیاز صفروف، ابراهیم عثمانوف و خدای شریف اوف. برخی از مقالات این شماره از مجله چنین است:

«شهر وندان و طن دوست را تربیت نمائیم» ای، کریموا / «به گل ها مهر بستم» ط. بابازاده / «سلام، کامپیوتر» انفورماتیک برای خردسالان، م. یونسی / «به یاری معلمان مکتب های میانه» م. دروازیف - م. صفروف / «اولین صرف و نحو تاجیکی ۸۰ ساله شد» ا. خوجایف و...

زبان مجله فارسی و خط آن سیریلیک است. این شماره از مجله با شمارگان ۱۴۰۰ نسخه به چاپ رسیده است.

● صدای شرق

● شماره ۱۰، ۲۰۰۶

● ۱۶۰ صفحه

این شماره از مجله صدای شرق با پیام شادباشی به مناسبت هشتادمین زادروز محمدجان شکوری استاد بزرگ فرزانه و فرزند خلف تاجیکان که همه عمر پربار خویش را صرف احیاء، اعتلا و گسترش زبان و فرهنگ مادری خویش نموده آغاز شده است. در بالای پیام تصویر رنگی و متبسم استاد جان شکوری به چاپ رسیده است. استاد جان شکوری از چهره های کاملاً شناخته شده و ماندگار و نیز عضو فرهنگستان زبان و ادب ایران هستند. ما نیز برای استاد شکوری تندرستی، شادکامی و سرافرازی آرزو می نمائیم.

در این شماره از مجله رباعیاتی از عسکر حکیم، شعرهایی از محمدعلی شاه حیدرشا، حسن سلطان، تورسون پولاد امینی استروشنه ای و مسافر خفیظی در کنار مقالاتی از شوکت شکوروف، جانان اکرامی، آذر عارف و شمس الله دیوانه یف به چاپ رسیده است. در صفحه ماقبل آخر (صفحه داخلی جلد مجله) نیز تصویری از عسگر حکیم شاعر معروف و معاصر تاجیکان چاپ شده است.

هزار و یکصد و پنجاهمین زادروز رودکی و چاپ «دانشنامه رودکی»

سال ۲۰۰۸ م / ۱۳۸۷ خ برابر است با یکهزار و یکصد و پنجاهمین زادروز شاعر بزرگ پارسی زبان، ابو عبدالله رودکی سمرقندی که به گفته دوستان تاجیک می توان او را «بنیان گذار ادبیات کلاسیک فارس و تاجیک» دانست.

به همین مناسبت انستیتوی زبان و ادبیات آکادمی علوم جمهوری تاجیکستان، که به نام خود

САДОИ ШАРҚ

Нашрияи Миллии адабии
Иттифоқи нависандагони Тоҷикистон

Соли 1927 таъсис ёфтааст

6 2006

шаҳри Душанбе

۱۸۸

رودکی نامیده شده، ضمن برگزاری بزرگداشتی که جزئیات آن بعداً اعلام خواهد گردید، در تدارک چاپ «دانشنامه رودکی» بر آمده. در جزوه‌ای که به نام «لغت‌نامه» از سوی گروه مسئول تهیه، و انتشار دانشنامه منتشر شده است چنین نوشته شده:

«هدف اصلی دانشنامه رودکی که به مناسبت جشن ۱۱۵۰ سالگی ابوعبدالله رودکی آماده می‌گردد، پیش از همه جمع‌آوری معلومات درباره شخصیت، روزگار، آثار، اندیشه و افکار، زمان، معاصران، محققان، مترجمان، پیروان شاعر و هر خبر و پیامی مربوط به او می‌باشد.» (صفحه ۱).
در این جزوه پیش‌بینی شده، نزدیک به ۲/۰۰۰ مدخل در دانشنامه گنجانده خواهد شد که حدود ۱۶۰۰ مدخل از این تعداد جهت بحث و بررسی و پیشنهادات تکمیلی و سازنده از سوی پژوهشگران و رودکی‌شناسان، در همین جزوه به چاپ رسیده است. اما متأسفانه مطالب جزوه به الفبای سیریلیک چاپ شده. در حالی که اگر در کنار الفبای سیریلیک، مطالب آن با الفبای نیاکان نیز چاپ می‌شد، کار پژوهشگران ایرانی ساده‌تر می‌گردید و دایره استفاده از جزوه محدود به آشنایان با الفبای سیریلیک نمی‌ماند.

افزون بر آنچه که درباره هدف اصلی دانشنامه نوشته شد، در این اثر «درباره محققان، روزنامه‌نگاران، مترجمان، شاعران، آهنگسازان، سرایندگان و نمایندگان دیگر هنر و فرهنگ که درباره رودکی چند اثر آفریده‌اند یا باز یافته دارند به طور علی‌حده معلومات داده می‌شود.» (صفحه

مسئولان و دست‌اندرکاران «دانشنامه رودکی» از همه خوانندگان این جزوه و به ویژه پژوهشگران خواهش نموده‌اند که: «برای به صفت بلند آمده و نشر شدن آن [ارتقاء سطح کیفی اثر] کوشش و محبت و مدد خود را دریغ ندارند.»

در این میان ایران و پژوهشگران ایرانی جایگاه ویژه‌ای را خواهند داشت. در اسفند ماه سال ۱۳۸۵، دکتر میرزا ملا احمد استاد و پژوهشگر سرشناس تاجیک در سفری به ایران با برخی از موسسات و نهادهای سرشناس ایرانی چون «دائرة المعارف بزرگ اسلامی» در این باره به رایزنی و گفتگو پرداخت.

در حال حاضر گروه زیر در تهیه و تألیف دانشنامه شرکت دارند:

۱. م. ملا احمد رئیس و سرپرست گروه

۲. م. دلاوروف

۳. م. محمدیف

۴. ش. محمدیف

۵. ا. ملیکف

۶. ح. قلندروف (دبیر مسئول)

۷. ش. رحمانف

۸. و. صمدوف (مواد مربوط به کشورهای آسیای میانه و قفقاز)

۹. ج. عزیز قلف (مشاور علمی)

در پایان نیز آمده:

«خواهشمندیم ملاحظه و پیشنهادهای خود را عاید به [درباره] لغت‌نامه هر چه زودتر به نشانی

زیر ارسال نمائید:

ش. دوشنبه، خیابان رودکی ۳۳، خ ۸، آکادمی علوم جمهوری تاجیکستان.